

Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)

Kuuloliiton ehdotus Ajoterveyden arviointiohjeisiin

Tietoomme on tullut tapauksia, että ajoterveyden arvioinnin yhteydessä tehtävässä muistitestissä ei ole riittävästi huomioitu huonokuuloisen henkilön kommunikaatiotarpeita ja testitilanteen kuunteluolosuhteita. Ikääntynyt huonokuuloisen ajokortin haltija on ollut vaarassa saada tai on saanut muistisairauserpäily-diagnoosin. Esitämme, että *Ajoterveyden arviointiohjeet lääkäreille* -ohjeistukseen lisätään selkeät kommunikaatio-ohjeet muistitestien tekijöille, jotta huonokuuloinen iäkäs pystyy saamaan selvää muistitesteissä esitetyistä kysymyksistä. Epäselvästi kuultu kysymys tai ohje ei jää muistiin.

Huonokuuloinen tarvitsee kuulevaa enemmän aikaa prosessoida kuulemaansa, jolloin on ensiarvoisen tärkeää että kuunteluolosuhteet ovat kunnossa. Jos asiakas ei saa selvää annetuista ohjeista, hän voi vastata huonokuuloisuuden vuoksi väärin tai ei muista ohjeita. Väärin vastaaminen johtaa muistitestissä heikkoon tulokseen, jolloin voidaan epäillä asiakkaalla alkavaa muistisairautta, vaikka kyse on vain huonokuuloisuudesta.

Itse muistitestien ohjeistuksiin on vaikea puuttua muistitestien lisensoinnin vuoksi. Lisäksi eri terveydenhuollon yksiköt käyttävät erilaisia muistitestejä ajokortin uusimisen yhteydessä. Näemme parhaimmaksi, että selkeät kommunikointiohjeet lisättäisiin Trafian ohjeistukseen. Se on käytössä kaikissa terveydenhuollon yksiköissä, joissa ajoterveyttä arvioidaan. Näin voidaan varmistaa, että huonokuuloinen on yhdenvertaisessa asemassa muiden kanssa.

Mahdollinen huonokuuloisuus tulisi ottaa huomioon aina, kun testataan etenkin iäkkään henkilön muistia. Kolmasosalla 54 - 66-vuotiaista ja kahdella kolmasosalla yli 75 -vuotiaista on jonkinasteinen kuulonalenema. Huono kuulo ei näy ulospäin. Asiakkaalla voi olla kuulemista haittaava kuulonalenema, riippumatta siitä, onko hänellä kuulokoje käytössä vai ei.

Ehdotuksemme kommunikaatio-ohjeiksi:

Ennen testiä tulisi testattavalta kysyä mahdollisesta huonokuuloisuudesta ja varmistaa, että testattavalla on käytössään omat henkilökohtaiset apuvälineet mm. silmälasit ja kuulokojeet. Hänellä tulee olla myös mahdollisuus kuulla kysymys uudestaan, jos hän ilmoittaa, ettei ole saanut selvää kysymyksestä tai ohjeesta.

Muistitestin kysymyksiä esittäessä on ensiarvoisen tärkeää:

1. puhua rauhallisesti ja selkeästi,
2. huolehtia, että kasvojen ja suun liikkeet näkyvät
3. huolehtia, että valaistus on riittävän voimakas ja häikäisemätön
4. huolehtia, että tilassa ei ole taustamelua tai kaikuisuutta.

Kuuloliitto ry

Pekka Lapinleimu

Toiminnanjohtaja

p. 040 823 2471, s-posti: pekka.lapinleimu@kuuloliitto.fi